

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1939.

Första kammaren.

Nr 15.

Lördagen den 4 mars.

Kammaren sammanträdde kl. 4 e. m.; och dess förhandlingar leddes av herr andre vice talmannen.

Herr statsrådet *Möller* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

- nr 84, angående statsbidrag till barnsjukvården i riket;
- nr 96, med förslag till arbetstidslag för detaljhandeln m. m.;
- nr 106, med förslag till viss ändring i förordningen den 2 mars 1934 (nr 34) med ytterligare tillägg till gällande tulltaxa;
- nr 112, angående försäljning av ett kronan tillhörigt markområde i Boden;
- nr 113, angående ytterligare anslagsmedel för flygvapnets övningar m. m. för budgetåret 1939/40;
- nr 117, angående åtgärder till den svenska exportnäringens främjande;
- nr 118, angående anslag till förvaltningskostnader för handelsflottans pensionsanstalt;
- nr 119, angående beredande av ökade lånemöjligheter för den mindre skeppsfarten;
- nr 124, angående aktieteckning i Aktiebolaget Jordbrukarbanken;
- nr 125, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 6 kap. 15 § 4 mom. förordningen den 18 juni 1937 (nr 436) angående försäljning av rusdrycker;
- nr 126, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 1 och 7 §§ lagen den 25 april 1930 (nr 99) om delning av fastighet vid ändring i rikets indelning med mera;
- nr 128, angående anslag till bidrag till driften av icke statliga skyddshem m. m.;
- nr 129, angående anslag till byggnad m. m. för ett tekniskt laboratorium;
- nr 130, angående försäljning av viss del av den kronan tillhöriga, av lotsverket disponerade Laboratoriehöjden vid Kalmar;
- nr 131, angående pension åt vissa i statens tjänst anställda personer;
- nr 132, angående försäljning av mark från vissa kronoegendomar m. m.;
- nr 133, angående avskrivning av vissa hos Norrbottens läns kolonisationsnämnd redovisade fordringar; samt
- nr 138, med förslag till förordning angående tillverkning, införsel och försäljning av gasskyddsmateriel.

Anmälades och godkändes statsutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 2, i anledning av de i statsverkspropositionen gjorda framställningarna rörande utgifterna för budgetåret 1939/40 under riksstatens andra huvudtitel, innefattande anslagen till justitiedepartementet;

nr 61, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av en telegrafverket tillhörig tomt i Nynäshamn;

nr 62, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av en postverket tillhörig fastighet i Odeshögs municipalsamhälle;

nr 63, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen framställda förslag om kapitalinvesteringar i luftfartsfonden;

nr 64, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen framlagda förslag till stat för luftfartsfonden;

nr 72, angående de i statsverkspropositionen för budgetåret 1939/40 gjorda framställningarna om anslag för kapitalinvestering i avseende å postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk jämte en i samband härmed väckt motion;

nr 73, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag till kapitalinvestering i luftfartsfonden; samt

nr 74, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ytterligare aktie-teckning i aktiebolaget Kattstrupeforsen.

Anmäldes och godkändes jordbruksutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 9, angående vissa av Kungl. Maj:t gjorda framställningar i avseende å utgifterna för budgetåret 1939/40 under riksstatens nionde huvudtitel, innefattande anslagen till jordbruksdepartementet, jämte i dessa ämnen väckta motioner;

nr 85, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse för vissa personer från betalningsskyldighet till kronan på grund av virkesköp;

nr 86, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse till statens växtskyddsanstalt av vissa områden av kronoegendomen Bergshamra nr 1 i Stockholms län;

nr 87, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av mark från vissa kronoegendomar m. m.; samt

nr 88, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 11 § 1 mom. förordningen den 22 juni 1934 (nr 320) angående grunder för förvaltningen av viss kronoegendom.

Anmäldes och godkändes bevillningsutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 89, till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om visst undantag från stämpelpfikt enligt förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften m. m.

Justerades protokollen för den 25 och den 28 nästlidne februari.

Upplästes en till kammaren inkommen ansökning, som jämte därvid fogat läkarintyg var så lydande:

Till riksdagens första kammare, Stockholm.

Med hänvisning till bifogade läkarintyg får undertecknad härmed vördsamt anhålla om ledighet från riksdagsgöromålen från den 28 februari t. o. m. den 4 mars.

Tjustorp, Skabersjö den 1 mars 1939.

Ivar Persson.

Att riksdagsman agronom *Ivar Persson*, Tjustorp per Skabersjö, Skåne, är på grund av influensa och angina förhindrad att delta i riksdagsarbetet fr. o. m. den 28 februari 1939 t. o. m. den 4 mars 1939 intygas härmed.

Svedala den 1 mars 1939.

John Erik Palmquist,
leg. läk.

Den begärda ledigheten beviljades.

Efter föredragning av ett från andra kammaren ankommet protokollsutdrag, nr 168, med delgivning av nämnda kammares beslut över dess andra tillfälliga utskotts utlåtande, nr 1, i anledning av väckt motion angående utredning om pension eller statsbidrag åt vissa kvinnor med två eller flera minderåriga barn, beslöt första kammaren hänvisa detta ärende till sitt andra tillfälliga utskott.

Föredrogos och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:
nr 92, angående statsförvärv av den Tidaholms järnvägsaktiebolag tillhöriga Tidaholms järnväg;

nr 93, angående förvärv för postverkets räkning av vissa fastigheter i Borås m. m.;

nr 94, angående statsförvärv av den Mjölby—Hästholmens nya järnvägsaktiebolag tillhöriga järnvägen Mjölby—Hästholmen;

nr 95, angående statsförvärv av den Lysekils järnvägsaktiebolag tillhöriga Lysekils järnväg;

nr 98, angående överskridande för budgetåret 1938/39 av en i skolöverstyrelsens avlöningsstat ingående delpost;

nr 100, angående anställningsförhållandena för biträdande lärare vid folkskolor och lärare vid mindre folkskolor;

nr 101, angående anslag till intagningsnämnder vid vissa allmänna läroverk m. fl. läroanstalter; samt

nr 102, angående anslag till om- och nybyggnadsarbeten vid nomadskolorna m. m.

Föredrogos och hänvisades till bankoutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 107, angående befrielse för förste gymnastikkonsulenten hos skolöverstyrelsen, kaptenen i Vendes artilleriregementes reserv K. A. W. Berg von Lінде från skyldighet att till statsverket återbetala oriktigt uppburen pension; och

nr 108, angående förhöjning av förra epidemisjuksköterskan Johanna Maria Johansson tillkommande pension från statens pensionsanstalt.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 109, angående den lägre lantbruksundervisningens ordnande.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 110, angående pension åt vissa i statens tjänst anställda personer m. fl.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 111, med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 3 § 3 och 5 mom. förordningen den 3 maj 1929 (nr 62) om särskild skatt å bensin och motorsprit.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:
nr 115, angående anläggning av ett reningsverk till huvudavloppsledningen mellan Järva och Lilla Värtan m. m.;
nr 116, angående upplåtelse av visst område å Djurgården till Stockholms stad; samt
nr 120, angående anskaffande av ett sjuktransportflygplan.

Föredrogs, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran statsutskottets utlåtande nr 54.

Föredrogs och bordlades på begäran Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner nr 84, 96, 106, 112, 113, 117—119, 124—126, 128—133 och 138.

Anmälades och bordlades

konstitutionsutskottets utlåtanden:

nr 4, i anledning av väckt motion angående förbud för landshövdingarna att med landshövdingetjänsten förena riksdagsmannaupdrag;

nr 5, i anledning av väckta motioner om utsträckt tillämpning av det representativa systemet enligt lagen om församlingsstyrelse; samt

nr 6, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändrad lydelse av 79 § 2 mom. lagen den 6 juni 1930 om kommunalstyrelse på landet m. m.;

statsutskottets utlåtanden:

nr 55, i anledning av i statsverkspropositionen gjord framställning om kapitalinvestering i fonden för förslag till statsverket med avseende å vissa engångskostnader för försvarsväsendets byggnader m. m. jämte en i ämnet väckt motion;

nr 56, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under fjärde huvudtiteln gjorda framställning om anslag till viss materielanskaffning (anslag nr 2);

nr 57, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående beredande av täckning för vissa vid Livregementet till häst förskingrade medel;

nr 58, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse för förre vaktmästaren S. O. Gustafsson och dödsboet efter förre vaktmästaren E. D. Ottersten från viss ersättningsskyldighet;

nr 59, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under tionde huvudtiteln gjorda framställning om anslag till säkerhetsanstalter för sjöfarten; samt

nr 60, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utläggande av vissa statsgruvefält inom Västerbottens län;

bevillningsutskottets betänkanden:

nr 3, i anledning av vissa motioner avseende ändringar i fråga om automobilbeskattningen; samt

nr 4, i anledning av väckt motion om viss ändring i 11 § förordningen om automobilskatt;

bankoutskottets utlåtanden:

nr 12, i anledning av väckta motioner rörande understöd från Vadstena krigsmanshuskassa åt visst f. d. indelt manskap m. m.;

nr 13, i anledning av väckt motion angående reglering av de s. k. korpralstillsäggen från Vadstena krigsmanshuskassa;

nr 14, i anledning av fullmäktiges i riksbanken framställning om medel för anordnande av hiss i riksbankens fastighet i Uppsala; samt

nr 15, i anledning av fullmäktiges i riksbanken framställning angående inrättande av ett kassavalv inom riksbankshuset i Stockholm;

första lagutskottets utlåtanden:

nr 12, i anledning av väckt motion angående fullständigare lagbestämmelser till skydd för konkursegendom;

nr 13, i anledning av väckta motioner angående revision av bestämmelserna om firmaregistrering;

nr 14, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 16 februari 1934 (nr 19) om fullgörande i vissa fall av betalningsskyldighet i förhållande till utlandet m. m.;

nr 15, i anledning av väckt motion angående användningen av allmänna arvsfondens medel; samt

nr 16, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 8 § förordningen den 16 maj 1884 (nr 25) angående patent;

andra lagutskottets utlåtanden:

nr 18, i anledning av väckta motioner om förnyad utredning angående utvidgad försäkring mot olycksfall i arbete; samt

nr 19, i anledning av väckt motion angående införande av olycksfallsförsäkring för innehavare av offentliga förtroendeuppdrag; ävensom

jordbruksutskottets utlåtanden:

nr 17, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående statsbidrag för undersökning rörande reglering av Alsterån;

nr 18, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ytterligare statslån till förhöjning av vissa arbetarsmåbrukslån;

nr 19, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anvisande av medel för avbetalning å statslån till vissa torrläggingsföretag;

nr 20, i anledning av väckt motion om anvisande från statens avdikningsanslag av visst belopp till sänkning av Storkågeträsket m. m.;

nr 21, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående rätt för laboratorn S. V. Runnström att för löneklassplacering tillgodoräkna viss tjänstgöring;

nr 22, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående disponerande av avkastningen av statens hästavelsfond;

nr 23, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anvisande av medel för avbetalning å statslån till vissa torrläggingsföretag;

nr 24, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående placering i lönehänseende av kronojägaren J. F. Lindberg;

nr 25, i anledning av väckta motioner angående åtgärder för bekämpande av mul- och klövsjuka; samt

nr 26, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående avskrivning av räntor å köpeskillingen för viss försäljningslott från Näs kungsgård i Kopparbergs län.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 4.20 e. m.

In fidem
Eric Carlén.

Tisdagen den 7 mars.

Kammaren sammanträdde kl. 4 e. m.; och dess förhandlingar leddes av herr förste vice talmannen.

- Herr statsrådet *Forsslund* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:
- nr 114, med förslag till lag om förbud mot arbetstagares avskedande i anledning av trolovning eller äktenskap m. m.;
 - nr 122, med förslag till förordning om ändrad lydelse av § 11 förordningen den 11 juni 1918 (nr 375) angående en särskild för fiskare avsedd försäkring mot skada till följd av olycksfall;
 - nr 134, angående anslag till lantbruksattachéer m. m.;
 - nr 135, angående beviljande av bidrag ur domänfonden till föreningen för växtförädling av skogsträd;
 - nr 139, angående anslag till befrämjande av den andliga vården vid försvarsväsendet;
 - nr 140, angående ordnande av Svea artilleriregementes och Stockholms tygstations förläggningar å Järvafältet;
 - nr 142, med förslag till lag om vissa ändringar i skogsvårdslagen den 15 juni 1923 (nr 212) m. m.; samt
 - nr 147, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 11 § lagen den 28 maj 1937 (nr 249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar.

Justerades protokollet för den 1 innevarande månad.

Upplästes en till kammaren inkommen ansökning, som jämte därvid fogat läkarintyg var så lydande:

Till riksdagens första kammare.

Under hänvisning till bifogade läkarintyg får jag härmed vördsamt anhålla om förlängd ledighet från riksdagsgöromålen fr. o. m. den 6 mars t. o. m. den 13 mars 1939.

Stockholm den 5 mars 1939.

Georg Andrén.

Ledamoten av riksdagens första kammare professor *Georg Andrén* är på grund av influensa oförmögen att delta i riksdagsarbetet från och med den 6 mars 1939 t. o. m. den 13 mars 1939, vilket intygas.

Stockholm den 4 mars 1939.

Olof Björlin,
leg. läkare.

Den begärda ledigheten beviljades.

Anmälades och godkändes statsutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 1, i anledning av de i statsverkspropositionen gjorda framställningarna rörande utgifterna för budgetåret 1939/40 under riksstatens första huvudtitel, innefattande anslagen till kungl. hov- och slottsstaterna;

nr 75, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1939/40 till värme- och ventilationsanläggningar i operabyggnaden m. m.;

nr 76, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med anhållan om riksdagens yttrande angående ett av den internationella arbetsorganisationens konferens år 1938 vid dess tjugofjärde sammanträde fattat beslut;

nr 77, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning till Stockholms frivilliga motorbåtsflottilj av fastigheten Djurö 1st i Djurö socken av Stockholms län;

nr 78, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ändrad disposition av Gäyle minfond;

nr 79, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse av rätt till bearbetande av icke inmutningsbara mineralfyndigheter å kronojord;

nr 80, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående gäldandet av vissa haveri- m. fl. kostnader;

nr 81, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående rätt för löjtnanten S. Sundgren att tillgodoräkna sig viss tid för placering i löneklass;

nr 82, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående nybyggnad för länsstyrelsen i Västmanlands län;

nr 83, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående disposition av statens järnvägar tillkommande ytterligare utdelning å bevakad fordran i Jönköping—Gripenbergs jernvägsaktiebolags konkurs; samt

nr 84, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bestridande av kostnader för kronans deltagande i utvidgad reglering av Skattungen och Oresjön i Dalälvens flodområde.

Anmälades och godkändes bankoutskottets förslag till riksdagens skrivelser:

nr 11, till Konungen angående regleringen för budgetåret 1939/40 av utgifterna under riksstatens elfte huvudtitel, innefattande anslagen till pensionsväsendet, utom i vad angår anslaget till allmänna indragningsstaten;

nr 90, till fullmäktige i riksbanken angående verkställd granskning av riksbankens styrelse och förvaltning;

nr 91, till fullmäktige i riksgäldskontoret angående verkställd granskning av riksgäldskontorets styrelse och förvaltning; samt

nr 92, till styrelsen för riksdagsbiblioteket angående verkställd granskning av riksdagsbibliotekets styrelse och förvaltning.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 84, angående statsbidrag till barnsjukvården i riket.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 96, med förslag till arbetstidslag för detaljhandeln m. m.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 106, med förslag till viss ändring i förordningen den 2 mars 1934 (nr 34) med ytterligare tillägg till gällande tulltaxa.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 112, angående försäljning av ett kronan tillhörigt markområde i Boden.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:
nr 113, angående ytterligare anslagsmedel för flygvapnets övningar m. m. för budgetåret 1939/40;

nr 117, angående åtgärder till den svenska exportnäringens främjande;

nr 118, angående anslag till förvaltningskostnader för handelsflottans pensionsanstalt;

nr 119, angående beredande av ökade lånemöjligheter för den mindre skeppsfarten; samt

nr 124, angående aktieteckning i Aktiebolaget Jordbrukarbanken.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 125, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 6 kap. 15 § 4 mom. förordningen den 18 juni 1937 (nr 436) angående försäljning av rusdrycker.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 126, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 1 och 7 §§ lagen den 25 april 1930 (nr 99) om delning av fastighet vid ändring i rikets indelning med mera.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:
nr 128, angående anslag till bidrag till driften av icke statliga skyddshem m. m.;

nr 129, angående anslag till byggnad m. m. för ett tekniskt laboratorium; samt

nr 130, angående försäljning av viss del av den kronan tillhöriga, av lotsverket disponerade Laboratoriehöjden vid Kalmar.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 131, angående pension åt vissa i statens tjänst anställda personer.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 132, angående försäljning av mark från vissa kronoegendomar m. m.; samt

nr 133, angående avskrivning av vissa hos Norrbottens läns kolonisationsnämnd redovisade fordringar.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 138, med förslag till förordning angående tillverkning, införsel och försäljning av gasskyddsmateriel.

Föredrogos, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran konstitutionsutskottets utlåtanden nr 4—6, statsutskottets utlåtanden nr 55—60, bevillningsutskottets betänkanden nr 3 och 4, bankoutskottets utlåtanden nr 12—15, första lagutskottets utlåtanden nr 12—16, andra lagutskottets utlåtanden nr 18 och 19 samt jordbruksutskottets utlåtanden nr 17—26.

Vid föredragning av Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner nr 114, 122, 134, 135, 139, 140, 142 och 147 blevo desamma på begäran bordlagda.

Ordet lämnades på begäran till herr **Björck** som anförde: Herr talman! Jag ber att få hemställa, att kammaren måtte besluta, att tiden för avgivande av motioner i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 96 på grund av ärendets synnerliga omfattning skall utsträckas till det plenum, som infaller näst efter tjugu dagar från propositionens avlämnande.

Härtill lämnade kammaren sitt bifall.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 4.19 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.
